

”כך היא גאולתם שכ ישראל...”

”כך היא גאולתם שכ ישראל...”
שיעורים בנושא מהלכי הגאולה
והתנאים להופעתה הנלמדים
מחומש שמות.

דבר זה יבא לידי ביטוי
הוא תופעה ממשית
ע”ן גאולת כ” ע”ן גאולת כ” ע”ן גאולת כ”

1) אמר רב נחמן י”משה חקן לישראל ברכה
הקב”ה שיר לים פן ידושע חקן לים
ברכה וארץ (ויקרא) עונכס לארץ ודו ושלמה
חקן כנה יושלים דוד חקן על ישראל
עמך ועל יושלים עירך ושלמה חקן על
הבית העליון והקדוש הסב והפסד ביניה
הקנה בענין דהני ביתר הארץ רב כנה
אצתו הים שניתר דהני ביתר לקברה
חקן בינה רבס והפסד הסב שיהא
הריו והכשב שניתר לקברה;

אסרת בירת אח 26 ג

3) אמר רב נחמן י”משה חקן לישראל ברכה
הקב”ה שיר לים פן ידושע חקן לים
ברכה וארץ (ויקרא) עונכס לארץ ודו ושלמה
חקן כנה יושלים דוד חקן על ישראל
עמך ועל יושלים עירך ושלמה חקן על
הבית העליון והקדוש הסב והפסד ביניה
הקנה בענין דהני ביתר הארץ רב כנה
אצתו הים שניתר דהני ביתר לקברה
חקן בינה רבס והפסד הסב שיהא
הריו והכשב שניתר לקברה;

מחנה כ” ע”ן גאולת כ”

2)

אמר ר”ר ר’ היה דורש (במדבר כ”ד)
דרך כוכב מיעקב אל הקרי כוכב אלא כוכב ר”ע כד הוה חמי ליה להרין
בר כוויבם הוה אמר היינו סלכא משיחא א”ר ר’ יוהנן בן תורתא עקיבא
יעלו עשבים בלחיד ויעדינאנו כ”ר א”ר יוהנן (בבבא מצ”ד) הקול קול יעקב
קול אדריאנוס קיבר הרג בכיתר שבוניס אלק רבוא בני ארם ושבוניס
אלף הוקיע קרנות היו צרין על ביתר והיה שם בן כוויבא והיו לו מאתיס
אלף סקומעי אצבעי שלחו לו הכסיס עד כתי אתה עושה לישראל
בעלי סומין אמר להם והיאך יבדקו אמרו לו כל מי שאינו עוקר ארו
מלבנון אל יכתב באסטרטיא שלך והיו לו מאתיס אלף סבאן ומבאן
ובשעה שהיו יוצאין למלחמה היו אומרים לא תסעוד ולא תסבך הדא
הוא דכתיב (תהלים ס’) הלא אתה אלהים ונחתנו ולא תצא אלהים
בצבאותינו ו” נפה היה עושה בן כוויבא היה סקבל אבני בליסטרא
באחד מארבעותיו וזורקו והורג מהו כמה נפשות ועל זה א”ר עקיבא
כ”ר שלש שנים ומהצה הקף אדריאנוס קיבר לביתר והיה שם רבי
אלעזר הכורעי עסוק בשקו ובתעניתו וככל יום ויום מתפלל ואומר רבש”ע
אל תשב בדיון היום

דבר זה יבא לידי ביטוי

4)

יוחן י”משה חקן לישראל ברכה
הקב”ה שיר לים פן ידושע חקן לים
ברכה וארץ (ויקרא) עונכס לארץ ודו ושלמה
חקן כנה יושלים דוד חקן על ישראל
עמך ועל יושלים עירך ושלמה חקן על
הבית העליון והקדוש הסב והפסד ביניה
הקנה בענין דהני ביתר הארץ רב כנה
אצתו הים שניתר דהני ביתר לקברה
חקן בינה רבס והפסד הסב שיהא
הריו והכשב שניתר לקברה;

5)

נאל יעלה על זעמך שסלך שפשים צריך לשטות אחות
ומזמנים ומקדש דקרים דעולם או פטיה סמיה” (בבבא מצ”ד)
בדקרים אלו” - אין הדקרי כן, שפרי רבי עקיבא הקם גדול
מסבקי שפנה הנה, והוא היה נושא כליו” של כן פוויקא סלך”
הוא היה אומר עליו שהוא סלך שפשים, ודקה הוא וכל
השמי דורו שהוא סלך שפשים עד שנהרג בעונות” פיון
שנהרג - נודע להם שאינו, ולא שאלו סמנו סמנים לא אות ולא
מופת” וצמר הדקרים ככה הם: שמתוך סואת חקיה ומשפטיה
לעולם ולעולמי עולמים” ואין מוסיפין עליהם ולא גורדין מהם”
[ואם” לא העלים עד פה, או נהרג, פידוע שאינו זה
שחסימה עליו תורה, נהרי הוא קבל מלכי בית דוד השלמים
והשפירים, שמתו, ולא העמידו סקפיה אלא לנסות בו בנים,
שקאמר: וכן השפילים יפלה, לצרוף דקם, ולקבר וללמן עד
עח קין, פי עוד למועד ויגאל י”מ]

כ” ע”ן גאולת כ” ע”ן גאולת כ”

7)

היו הורגים בהם עד
ששקע הסוס בדם עד הוטמו והיה הדם פלגלל אבנים של ארבעים סאה
והולך בים ארבעה מילין וואם תאמר שקרובה לים והלא רהוק מן הים
ארבעה מילין וכדם גדול היה לו לאדריאנוס שמונה עשר סיל על שמונה
עשר סיל כפן טבריא לציפורי והקיפו גדר מהרני ביתר ולא גזר עליהם
שיקברו עד שעמד מלך אחר וגזר עליהם וקברום” ר’ הונא אמר להם
שניתנו הרוגי ביתר לקברה הסוב והפסד” הסוב שלא הסריהו
והמסיב שנתנו לקברה” הסוסיס ושניהם שנה עשתה ביתר אחר תורבן
הבית ולמה נהרבה על שהרליקו נרות לחורבן בית הקדש”

דבר זה יבא לידי ביטוי

8)

אמר ר’ יוחנן י”משה חקן לישראל ברכה
הקב”ה שיר לים פן ידושע חקן לים
ברכה וארץ (ויקרא) עונכס לארץ ודו ושלמה
חקן כנה יושלים דוד חקן על ישראל
עמך ועל יושלים עירך ושלמה חקן על
הבית העליון והקדוש הסב והפסד ביניה
הקנה בענין דהני ביתר הארץ רב כנה
אצתו הים שניתר דהני ביתר לקברה
חקן בינה רבס והפסד הסב שיהא
הריו והכשב שניתר לקברה;

מחנה כ” ע”ן גאולת כ”

9)

ובסר ר’ עקיבא איז להריעה אחר שנפטר ר’ יוסי בן קסבא
ונדרת ר’ חנינא בן תרדיון (ס) ונתכפלת החכמה אחריתם, והקפיד
י”ע תלמידים הרבה והוה שפרא על תלמידים של ר’ יוסי והוה
סבא דישראל על תלמידים שנים של ר’ יוסי, ואמר רבנן י”
אלף תלמידים היו לו לר’ יוסי מנה ועד אנטופוס, וכולם כהו כפפה
ועד יצרת והיה העולם שסם והולך עד סבאו אצל רבותינו
שבדריס ושנאה להם רי”ר יוסי ר’ יהודה ריש דרי”ר בן שבוג
והם דעבדוהו באותה שעה בדאיהא ביבבא (ס).

כהן יבסח סבן, הדברים נחלים הסטיק רבט א) שגברא ש” איתא
התלמיד ר”ע סמו ספני שלא נטו כדור זה ליה, וסדרי רבינו נראה
שלא ו”ה לפני השקם הנה, ואפשר שאור כהן כדור הגמרא לפרש ספני
זה סנה, והכא א”ר”כ כפנים, ולרבינו הוה הקבלה שדה שרר עליהם
אמר רב שמואל און ר’ ר’

10)

תלמידיו ר’ עקיבא
מתוך דברי הנמוא נראה כי
תלמידיו הרבים של ר’ עקיבא
מתו כולם במגפה, אולם רב
שרירא נאון באגרותיו
ההיסטוריות מסביר כי היה זה
”מגפה” - נזירת המלכות או
מלחמה שנרמו למיתתם.
מדרים אלה נראה כי המדובר
הוא נמרד בר כוכבא, שר
עקיבא חסן בו בהתלהבות רבה.
מסביר כי תלמידיו ר’ עקיבא
מתו עם חייליו של בר כוכבא,
ועם זיכוי המרד שנעשה
באכזריות, מתוך שכינות דם
רבה, הושמדו גם הם.

כ” ע”ן גאולת כ” ע”ן גאולת כ”

13) בני עקיבא הוא מעין "טני" למטה רבינו, כפי שסופר בנחמיה, שמטה רבינו אטר לקב"ה: "רכבונו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידיך" (1). ואכן חז"ל סוברים לנו ידיעה מועיפה: "דברים שלא נוגלו למטה רבינו, נחגלו לרבי עקיבא" (2). הכי עקיבא התחיל ללמד תורה בצ"ל ארבעים שנה (3), והגיע לגדלות ענקית בתורה, ונעשה ראש ישיבתו לאלפי תלמידים (4), בנינים רבי שטעון בר יוחאי, רבי שמאי ועוד גדולי התנאים באותה תקופה. הוא ספר נפשו על בנין התורה בישראל, על שנהרו על קדוש השם על ידי הרוטאים, בגלל התנגדותו לגזירותיהם על לימוד תורה (5). רבי עקיבא, נשמתו היא עצם התורה הקדושה וההלכה, ולכן כל שטם שטנה אליבא דרבי עקיבא (6). "שטם מתניתין רבי שמאי, שטם תוספתא רבי נחמיה, שטם ספרא-ירבי יהודה, שטם ספרי רבי שמעון, וכולהו אליבא דרבי עקיבא" (7).

2. נושא כליו של בר כוכבא

14) יחיד עם זה, ענק זה בתורה אדיר שבאדירים, גם "היה נושא כליו של בר כוכבא" (8), כפי שכותב הרשב"ם, והוא קרא על בר כוכבא "דרך כוכב-שיעקב" (9). תפיסתו של גרץ, ועוד כשהו כמה הסטודנטיים, הרואים ברבי עקיבא ותלמידיו, חידולים בעלמא שהצטרפו למלחמה לאומית חילונייה נגד רוטאים - שלא מתוך תורה - היא סלוף. תלמידיו היו תלמידים ישיבה, עדיקים וקדושים, גדולי תורה ואמונה. לעומת זה נפישתו של רבי יעקב איזוק הלוי בספרו דורות ראשונים, שמתאר את רבי עקיבא כפוסט נפשו נגד גזרות הגויים על לימוד התורה, כלי קשר עם התעוררות לאומית, - גם היא בניגוד לדברי הרשב"ם שרבי עקיבא היה נושא כליו של בר כוכבא. אלא דרוקא מתוך גדלותו בתורה, מתוך מסירות נפשו לקיום התורה, בדרגת קדוש קדשים, נמשכה הכרת הקדושה של הלאומיות הישראלית (10). והעורף הוא ותלמידיו לתנועת המד, מתן נכר כוכבא ועודו במלחמה.

15) חינוך הכנה לדרך

13) בר כוכבא אינו כולט בעדותו רוחניותו (11), ולכן היו חכמים שטענו נגד כל השתתפות במלחמתה של "לאומיות חילונית". לעומת קראת דברי עקיבא ודרך כוכב שיעקב, אשר לר רבי יוחנן בן תורת: "עקיבא, יעל עשקים בלחייך, ועדיין בן הוד לא בא" (12). וכן בנמא מסופר שהיו חכמים שערכו "נחיתה" לבר כוכבא, ישיגיה הנביא קובע שהשדה צריך להיות אדם בעל דרגה רוחנית גבוהה. "והריחו כיראת ד' ולא לטראה עיניו ישעו" (13). משפטיו והודאותיו עדיקים להיות שטם חוש דוחק של "והריחו כיראת ד'", ובר כוכבא לא עמד בנחינה זאת. "בן כוזיבא היה אומר: אגא טלאט משיחא, ושלחו חכמים לבדוק אי טורח ודאין או לא, וכוין דלא עביד הכי, קטלוהו" (14). את דברי הגמרא שקטלוהו, הרבוהו אין להבין כפשוטו, אלא כביטוי של יחס שלילי והסתמינות (15). אם כן היו חכמים שהתנגדו לכל העיונות למד, ספני שבכ כוכבא לא היה טנה בין גדולי החכמים והעדיקים, אכל רבי עקיבא לא התחשב בדעה זו (16). הוא ראה את דוח גבורתו של בר כוכבא, מסירות נפשו לכלל ישראל, ואת העובדה שהעליח לקבץ את גבורי ישראל לעבא ופקודתו, ועל כך קבע את הערך המשיחי של בר כוכבא (17). התעוררות הגבורה.

14) הלאומית, הינה הופעה של קדושה. מסירות נפש להגדלת התורה והאדרתה, ומסירות נפש על תקומתה של מלכות ישראל - אחת הן דרוקא מתוך גדלותו בתורה, השתתף רבי עקיבא יחד עם תלמידיו במלחמה נגד הרוטאים. על אף הסכנות הטורפות והתנגדותם של חכמים אחרים, - והוא בעצמו לקח חלק אקטיבי עו כדי היווה "נושא כליו של בר כוכבא".

15) חינוך הכנה לדרך

14) "מתוך של רבי עקיבא המיוחדת, שהיא מתעוררת עכשיו בזמן עצמת הישועה, להיות לנו לאור עולם, התלכות ומסירות לחזק כל חזון של גאולה ותחיה לישראל וארצו. דרוקא ספני שהחזון בשעתו נכשל ובר כוכבא נפל ועמו נפל ישראל בנחיתת חירותו הלאומית, כנחיתת אנו כי תורת אמת אשר בפה קדוש לבדו תר לה, והתור הוא הדבר נכח, ולא תקום פעמים צרה, ולא לחנם לחס ישראל שלחנת קדושו ונצחו עו דור אחרון ועד בכלל". מאטרי הראיה 202.

מאמרי הראיה

16) ומפרש המהרש"א בחידושי אגדות שהמין דימה כנסת ישראל לאלמנה ושומרת יבם שחלץ לה היבם ואינה זקוקה לו עוד, אדרכא אסורה לו לעולם, כיון שלא בנה שוב לא יבנה. ועל זה השיב ר"ג דהרי חלץ מהם כתיב, דאין זה חליצה הפוטרת והאסירה. ולפי דברי המין שכנסת ישראל נקראת חלוצה יהיה עם ישראל בן חלוצה אשר לא תבנה עוד לעולם, וזה דרמו כיצד העדים נעשים וזממים, איזו עדים נעשים וזממים דוכרי שקר, האומרים מעידים אנו כאיש פלוני הידוע שהוא עם ישראל שכן גרושה וכן חלוצה הוא, אלו עדים נעשים וזממים ע"י עדים נאמנים שהעיד לו הקב"ה, כוכתיב ואעידה לי עדים נאמנים שישב את שבות עמו ואז יגלה לעין כל חי, כי עדות שקר דברו אשר אמרו שגרש או חלץ הקב"ה לנכנסת ישראל, ולא ישיב אותה עם בניה עוד. ועל עונש הכופרים בגאולה אמר אין אומרים יעשה זה כן גרושה וכן חלוצה תחתיו אלא לוקה,

נסים אשרי מסכת מכות שנכנסת בעדים וזממים שכופרים בגאולה, ויצאת בעדים נאמנים על נחמת ציון וגאולת ישראל במהרה בימינו אמן סלה:

זריך לרבי סוף אמת אמת

18) יבוי הכפירה סכרים תוך החופות שהמה ימים טובים כמו חל החופר שיש קדושה לפניהם ולא יאחזים מיל"ט עד קבלת הכוהה. וכת"י תמימות הקיינה וכת"י אומרי ין תמימות כשעשן רלונו של מקום. כדאיחא ע"פ יודע ה' ים תמימים כשם ששם תמימים כך שמימות תמימים. כמו כן קאי על ימים אלו, וכת"י תמימות היינה ונק' ימי תמימים. וזכרים למעלה כת"י יודע ה' לכן הם בכלל מושגי ה' והכי נקראו ב' שבע שבתות. מכלל של הימים אלו יש להם בחי' שבתות בלתי מה. והימים הללו מבייעין עיניהם כמ"ס בל לטורח מטייעין אהו. ואחר י"ח ששעשן קקון שגלו וילאו מירי סע"א. יש על לבקש שיהיה. לכן הכין לנו ה' אלה הימים דכתי' וספרתם לכם שיהיו תמנה לעובדים שגלל לבוא לכהנה. וכל השנה חלו באלה הימים כמו בניית כל המבנות בימים אלו כן חות האדם מתגלה עתה כי הכל רק כמו אל הגנה הפעילות ופי' במהרה ב' השומר:

שפת אמת פשרת אומר תראה

אמת האמת אמת